

ROZWÓJ

GODZINA
6 rano.

ŁÓDZ.

Wtorek, dnia 17 listopada 1914 r.

Rok XVII.

Redakcja w Łodzi, ul. Spacerowa № 41. — Telefonu № 593.

Ogłoszenie.

Na zasadzie punktu 4, artykułu 19, prawa o miejscowościach stanu wojennego stosuje się kary w porządku administracyjnym za przekroczenie przewidziane w artykułach: 51, 52, 53, 54, 55, 56, 102¹, 107, 108, 109, 110, 111, 114, 115, 116³ ustawy o karach nakładanych przez sędziów pokoju.

O powyższem zawiadamiam mieszkańców powierzonej mnie guberni z powodu rozporządzenia p. o. warszawskiego gubernatora.

Piotrków, Gubernator
Jaczewski.

Łódź, 31 października (13 listopada) 1914 roku.

O przyszłość Palestyny.

Telegrafują z Hagi, że gazety londyńskie, jak również niektóre celniejsze gazety krajów neutralnych coraz częściej zajmują się sprawą przyszłości Palestyny, tej ojczyzny Zbawiciela.

Zainteresowały się również tą sprawą sfery finansowe i polityczne.

Grupa wpływowych finansistów i literatów prosiła Greya, żeby wypowiedział, jaki może być plan oswobodzenia z pod jarzma tureckowszystych krajów, podlegających temu jarzmu.

Wiele gazet francuskich nazywa teraźniejszą wojnę z Turcją „ostatnim pochodem krzyżowym Europy“ (*)

Czasopismo włoskie „Il Mattino“ mówi, że Włochy nie powinny postępować jak w przypowieści ewangelicznej niedbała panna, która nie postarała się, ażeby świecznik jej gorzał w czasie przyjścia oblubieńca.

Jest to więc wezwanie Włoch do czynnego wystąpienia i wmięszania się w sprawy wschodnie.

Godne jest uwagi, że obecnie turcy skupili w Palestynie znaczne siły i budują fortece dokoła Jerozolimy, jakby w obawie, że wojska europejskie mogą oblegać to miasto.

Ludność muzułmańska Jerozolimy jest coraz groźniej usposobiona przeciwko chrześcijanom, a zwłaszcza przeciwko grekom. Zachodzi obawa skonfiskowania majątków kościelnych przez rząd.

Chrześcijanie muszą płacić podatki ponad możliwość...

(*) Wojny krzyżowe, czyli wyprawy krzyżowe, inaczej krucjaty, były to jak wiadomo, pochody wojenne, mające na celu oswobodzenie Ziemi Świętej z pod panowania mahometaa. Wojen takich było siedem a odbywały się od końca 11-go do końca 13-go wieku. Celem swego nie dopięły.

Wojna Rosji z Niemcami i Austrią.

Piotrogród, 15 listopada (P.) — Urzędowno. Ze sztabu Wodza Naczelnego.

„W Prusach Wschodnich na froncie Stotupiany—Possessern (w pobliżu Wegoborka) i pod Jansborgiem wojska nasze, walcząc, posuwają się pomyślnie naprzód.

W okręgu Działdów — Niedzborck trwają walki, przyczem w tym miejscu posunęliśmy się naprzód, nie bacząc na zaciekły opór nieprzyjaciela.

Na lewym brzegu Wisły walka stopniowo rozwija się na froncie Płock—rzeka Warta.

W okręgu Kalisz—Wieluń, nieprzyjacieli cofa się.

W okolicach Częstochowy i na południe od tego miasta nieprzyjacieli próbował bez powodzenia przejść do ataku.

Nasz ruch na Kraków trwa.

W Galicyi austriacy starają się urządzić obronę na rzeka Dunajcu i w okręgu na zachód od Zabna, Tarnowa i na Wistocze w okręgu Jasto.

Na południu frontu galicyjskiego wojska nasze posuwają się ku przejściom przez Karpaty”.

Piotrogród, 15 listopada (P.) Za odznaczenie się w bitwach z nieprzyjacielem zostali mianowani generałami majorami dowódcy pułków: Samogickiego — von Zigel; wołyńskiego — Bajkow; Modlińskiego—Berezowski; Zamojskiego — Tichmenew; Kubańskiego—Sokołow; Łuckiego—Malgunow i Izborskiego — książe Stoksimow i dowódcy brygad artyleryjskich Czapygin i Eggers.

Wojna rosyjsko-turecka.

Piotrogród, 15 listopada (P.) Ze sztabu armii kaukaskiej.

Po bitwach w okręgu Koeprireja nasze oddziały czołowe ostatecznie stwierdziły ugrupowanie głównych sił przeciwnika, ale wobec znacznych posiłków, które nadeszły turkom w ostatnich dniach od strony Chnywkata, Erzerumu i Trapezundu, zwalką odchodzić do wskazanych im okręgów.

Próby turków zawładnięcia zaoraniem przejściem chenysurskiem zakończyły się ich niepowodzeniem.

W innych oddziałach znaczniejszych strat nie było.

Piotrogród, 15 listopada (P.) Pojawienie się statków tureckich pod Sulinem traktowane tu jest jako akt wrogi przeciwko Rumunii.

W kołach tutejszych umacnia się przekonanie, że Rumunia weźmie udział w wojnie.

Piotrogród, 15 listopada (P.) Donoszą tu z Bukaresztu, że przez Rumunię wysłany został do Konstantynopola nowy transport złota niemieckiego, wartości 30 milionów marek, na zasilenie funduszy wojennych Turcji.

Londyn, 15 listopada (P.) „Times“ donosi, że Erzerum jest gorączkowo fortyfikowany przez turków pod kierunkiem oficerów niemieckich.

W ciągu ostatnich kilku dni bawił w Erzerumie generał v. Sanders, wyjechał jednak wzwany nagle do Konstantynopola.

Aeroplany francuskie rzuciły kilkanaście bomb na forte w Dardanellach, ostrzeliwane w dalszym ciągu przez okręty.

Wiele tureckich min pływających fale zniszczyły do wyspy Tenodos, gdzie je wyłowiono.

Londyn, 15 listopada (P.) Flota angielsko-francuska blokuje całkowicie pobrzeże Azji Mniejszej.

Londyn, 15 listopada (P.) Komunikując operacje wojskowe „Observer“ pisze, że trzeba dążyć do ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy wschodniej.

Porozumienie, mające na celu osiągnięcie trwałego pokoju, powinno dać Rosji władzę nad Konstantynopolem, Bosfor i Dardanelle powinny być głównymi wyjściami.

W życiu Rosji wyjścia z morza Czarnego, są tak ważne dla Państwa i Cesarza, jak cieśnina Dower dla nas.

Zachodni teatr wojny.

Paryż 15 listopada (P.) — Cały dzień wczorajszy na całym froncie przeszedł stosunkowo spokojnie i zaznaczył się wyłącznie bitwami artyleryjskimi.

Jednakże Niemcy znów usiłowali dokonać na północno-wschód i na południe od Ypres kilku ataków, które odparto z wielkimi stratami dla nieprzyjaciela.

Koniec końców wszystkie wysiłki Niemców przez szereg ostatnich dni doprowadziły tylko do wzięcia przez nich zburzonej wsi Dixmuiden, której izolowane położenie na prawym brzegu kanału utrudniało jej obronę.

Na całym pozostałym froncie aż do Lotaryngii i w Wogezach odbywała się tylko zwykła wymiana strzałów artyleryjskich i drugorzędne operacje bez znaczenia.

Londyn 15 listopada (P.) Do „Timesa“ telegrafują z Francji północnej:

„Dnia 12 b. m. odpędziliśmy nieprzyjaciela pomiędzy Dixmuiden a Werwick.

W wielu punktach wielkie oddziały niemców są odcięte i otoczone. Przez miasto przeprowadzone dzisiaj 2000 jeńców z tego okręgu.

Kopenhaga (W.) — Komunikat urzędowy z Berlina potwierdza fakt zatopienia przez flotę angielską w kanale La Manche 2 niemieckich łodzi podwodnych.

Komunikat zaznacza, że jedna z tych łodzi „C 3“ zatopiła swego czasu przy brzegach holenderskich 2 pancerniki angielskie: „Aboukir“ i „Crossy“.

Piotrogród (W.) — Według informacji nadeszłych drogą prywatną z Londynu do tutejszej ambasady angielskiej, wczoraj wieczorem wojska sprzymierzone zajęły Ostndę. Urzędowego dotąd niema.

Londyn 15 listopada (P.) — Osoba kompetentna, która spędziła siedem tygodni w Niemczech i dobrze zna fachowe koła niemieckie, jak donosi „Times“, oświadcza, że te koła doskonale wiedzą, że Niemcy rzuciły się w tragiczną awanturę, wplątały się w beznadziejną walkę, w której końcu oczekuje je nieunikniona klęska. Rząd niemiecki może jeszcze oszukiwać masy ludowe, ale nie koła fachowe.

To, o czym wiedzą te ostatnie, stanie się wkrótce wiadome całym niemcom.

Rocznica króla Alberta.

Londyn 15 listopada — Wszystkie dzienniki drukują artykuły z życzeniami dla króla Alberta z okazji dziewiętej rocznicy jego wstąpienia na tron.

Na nabożeństwie w westminsterskiej katedrze katolickiej, odprawionem przez kardynała, były obecne dzieci króla Alberta, książę Napoleon Bonaparte i wiele modlących się głównie z Belgii.

Prezydent Poincaré wysłał do króla belgów telegram, w którym między innymi ponowił zapewnienie, że Francja oraz jej sojusznicy mają silny zamiar nie składać broni dopóki nie osiągną przywrócenia pogwałconego prawa i rękoi trwałego pokoju.

Król dziękował w serdecznych wyrażeniach.

TELEGRAMY.

Ważne uchwały.

Rzym, 15 listopada (W.) Wczoraj odbyła się w pałacu królewskim nadzwyczajna narada koronna pod przewodnictwem króla Wiktora Emanuela. Żądane przez ministra wojny nadzwyczajne kredyty w sumie 400 milionów lirów, uchwalono bez dyskusji. W najbliższym czasie oczekiwać należy ukazania się orędzia królewskiego pierwszorzędnej doniosłości.

Minister wojny wystąpił z wnioskiem cofnięcia przepisów o wieku krańcowym dla oficerów.

Zgoda Serbii z Bułgarią.

Piotrogród, 15 listopada. (P.) W tych dniach wyjeżdża stąd do Niszu wiceminister spraw zagranicznych ks. Trubeckoj.

Podróż ta ma związek z pogodzeniem Serbii z Bułgarią co do sporu macedońskiego.

Skasowanie napisów niemieckich.

Rewel, 15 listopada (P.) — Z rozkazu dowódcy twierdzy morskiej zabroniono używania w miejscach publicznych języka niemieckiego oraz wywieszania szyldów i napisów w języku niemieckim.

Istniejące szyldy mają być skasowane w ciągu miesiąca.

Wysiedlanie Turków.

Kijów (wł.) Na całym pobrzeżu morza Czarnego w granicach Rosji rozpoczęło się wysiedlanie Turków, poddanych rosyjskich. Wywożą ich wielkimi partiami w głąb Cesarstwa.

Simferopol (wł.) Tędy przewieziono olbrzymią ilość tureckich poddanych przeznaczając im za miejsce pobytu gubernię Tambowską.

Encyklika Papieška.

Piotrogród, 15 listopada (P.) Ogłoszona tu została pierwsza encyklika papieża Benedykta XV-go.

Sprawiła ona w kołach politycznych jaknajlepsze wrażenie.

Posel Nelidow u papieża.

Rzym 15 listopada (P.) — Papież przyjął posła rosyjskiego. Nelidowa z listami uwierzytelniającymi, a następnie miał z nim audyencję Nelidow złożył wizytę sekretarzowi stanu — Gasparemu.

Dzieci w szkołach.

Kopenhaga (wł.) Pruskie ministerium oświaty poleciło przyjmowanie do szkół dzieci poddanych nawet tych krajów z którymi Niemcy prowadzą wojnę, pozostawiając pierwszeństwo dla ludzi już zasymilowanych.

Skon lorda Roberta.

Londyn, 15 listopada (P.) Lord Roberts, przybywszy na teatr działań wojennych, żeby odwiedzić wojska indyjskie, walczące we Francji, nagle zmarł na zapalenie płuc.

Przyjaciele.

Kopenhaga (wł.) Trzech ksiąząt tureckich przybyło do głównej kwatery niemieckiej, gdzie powitano ich radośnie.

Cesarz Wilhelm w mowie swojej zaznaczył, że dzięki opiece Niemców Turcyą dojdzie do dawnej swojej sławy i znaczenia.

Przygnębienie.

Wiedeń, przez Kopenhagę (wł.) — Wieść o wzięciu Tarnowa wywołała tu wielkie przygnębienie.

Żegluga na Dnieprze.

Mińsk, 15 listopada (P.) Żegluga na Dnieprze na linii Ruczycyca—Orsza ustała.

Ochrona ziarna.

Kopenhaga (wł.) Ministerium spraw wewnętrznych poleciło policji strzeżenie spichlerzy, młynów i składów mąki od pożarów. Jeżeliby policja tego podjąć się nie mogła, wartość obejmie landsturm.

Głód piotrogradzka.

Piotrogród (wł.) Renta Państwowa 84 r. 40 (mocno); 5 proc. pożyczka wewnętrzna z 1905 roku 95 kop. 25, z 1906 roku. 95 r. Obligacje 4 i pół procentowe moskiewskie 84 i pół, 4 i pół proc. listy zastawne moskiewskiego ziemskiego banku 76 i pół.

Premiówki I — 531 r. II — 402, szlachetka 336 kopalnie złota (Lena) 331 r. szery 14 r. 40 k. Ruskie złoto przemysłowe 46 r. Towarzystwo: „Rajska Nafta 136.

KRONIKA.

(x) Z Komitetu Obywatelskiego Niesienia Pomocy biednym. Ponieważ ostatnie zeorganizacyjne zebranie sekcji zbierania ofiar przy K. O. N. P. B. nie doszło do skutku z powodu przybycia zbyt małej ilości osób, proszeni są wszyscy, którym sprawa głodnych leży na sercu o łaskawe przybycie na następne zebranie sekcji w środę o godz. 5 p.p. do lokalu Stowarzyszenia Techników (Spacerowa 21).

(k) Z Łęczycy. Jak nam komunikują z Łęczycy, w dniu onegdajszym zrana wybuch wielki pożar, który objął kilka ulic. Czternaście posesji zostało spóplone. W płomieniach znalazło śmierć kilka osób.

Straty spowodowane przez pożar znaczne. Wiele rodzin pozostało bez dachu i mienia gdyż z wielu domów nie zdołano nic uratować. Jednocześnie powstał pożar w wsi sąsiedniej Topole, którą strawił do szczętu.

(k) Z Dąbła. W miasteczku Dąbłę, położonym w powiecie tureckim wybuchł pożar. Zniszczone zostało kilkanaście domów, oraz uszkodzony został kościół katolicki. Ludność opuściła miasto, kryjąc się w lasach okolicznych.

(e) Jeńcy lotnicy. Wczoraj po południu przeprowadzono do Łodzi dwóch jeńców lotników niemieckich oficera i pilota, schwytych na szosie Konstantynowskiej.

Lotnicy ci rzucili przedtem na szosę bombę, która żadnych szkód nie przyczyniła.

(d) Wypłata pensji w magistracie. Z przyznanych miastu 350.000 rub., pożyczki wypłaconą ma być zaległa pensja urzędnikom magistratu w kwocie osmnastu tysięcy rubli.

(d) Przepustki na wyjazd do Warszawy wydawane będą nie przez komendanta miasta, lecz przez Centralny Komitet Milicji Obywatelskiej (Piotrkowska 96), dokąd się winny zwracać osoby zainteresowane.

(d) Z kasy skarbowej. Wczoraj powrócili do Łodzi urzędnicy kasy skarbowej. Czynności swe kasa rozpocznie w tych dniach.

(a) Jarmark. Jutro w Zgierzu przypada walny jarmark jesienny na inwentarz i różne towary.

(x) Z poczty. Dziś po raz pierwszy otrzymaliśmy z poczty gazety. Przyszły mianowicie niektóre gazety warszawskie, wileńskie, kijowskie i piotrogradzkie. Nie otrzymaliśmy jednakże ani jednego czasopisma tygodniowego i ani jednej gazety prowincjonalnej z Królestwa.

(a) Z poczty i telegrafu. Dziś od rana wszyscy listonosze i woźni wysłani zostali na miasto, w celu doręczenia adresatom nadesłanym w sobotę i niedzielę listów i depeesz.

Pomocnik naczelnika łódzkiego oddziału poczty i telegrafu p. Mayer udał się do Warszawy po pensję dla urzędników.

(k) Sprawy meldunkowe. Obywatele i rządcy domów w Łodzi otrzymali rozporządzenie, aby uporządkować i przygotować do kontroli książki meldunkowe.

(k) Wojenni korespondenci. Wczoraj bawili w Łodzi dwaj korespondenci wojenni, współpracownicy dwóch wielkich dzienników londyńskich, którzy przybyli z Warszawy własnym samochodem.

Nad wieczorem goście z mglistego Albionu wyjechali do Piotrkowa.

(d) Ewakuacja rannych. Wczoraj wysłano do Warszawy wszystkich rannych żołnierzy znajdujących się w łódzkich szpitalach. Liczba ich sięgała tysiąca.

(e) Deportacja jeńców. Wczoraj po południu przyprowadzono z pod Podębic 50 jeńców, wśród których byli żołnierze niemiecy różnej broni, oraz węgierscy i austriaccy.

(e) Łóżki dla rannych. Onegdaj pociągiem popołudniowym kolei kaliskiej nadszedł do Łodzi duży transport łóżek dla rannych nadesłanych z Warszawy do łódzkiego oddziału Czerwonego Krzyża.

(k) Z fabryk. W dniu wczorajszym rozpoczęto pracę w fabryce Flszera na Zabieńcu.

(k) W sprawie zagranicznych paszportów. Zarząd Milicji Obywatelskiej postanowił osobom, które meldują o zagubieniu swych paszportów po sprawdzeniu w książkach meldunkowych w domach, w których osoby te zamieszkują, wydawać odnośne zaświadczenia w uczestkach, podpisane przez naczelnika dzielnicy.

(e) Wyjazd do Warszawy. Wczoraj wyjechało z Łodzi do Warszawy wiele osób samochodami i pojazdami.